

Jul-berättelse.

59 C Br 1887

National Library
of Sweden

JULBERÄTTELSE,

Roman

50.

(B)

0

1887

JUL-BERÄTTELSE.

Mr. Eur. Staff of Kungliga H. 59 (1887)
4 Maj!

JUL-ERÅTTESSE

STOCKHOLM.
STOCKHOLMS AFFISCHTRYCKERI 1837.

Minnen från julaftonen.

Det led mot aftonen och solen hade redan försvunnit bakom de hvita bergstopparne och snö gloopade ned från de tunga moln, som sväfvade i rymden och ej tilläto en enda stjerna att blicka ned till jorden och sprida den milda glans, som så utmärker våra stjernklara vinternätter, då Vintergatan med milliarder stjernor sträcker sig öfver det blå hvalfvet, då Orion spänner sitt bälte och Carlavagnen med de gnistrande hjulen rullar fram på sin bana, under det att Venus med sina milda strålar vemodigt blickar ned mot den snötäckta jorden.

Alla tycktes denna qväll hafva brådtom och mycket att bestyra om i den stora staden, der de praktfulla butikerna ännu voro öppna och der en liflig handel ännu varade; — och lifligt tycktes allt vara denna afton.

Ingen gaf sig tid att stanna, då han mötte en bekant eller god vän, utan passerade honom hastigt under ett ännu hastigare: God afton — god jul! — Det var nämligen julafton.

Der kommer ett stadsbud till hälften springande, bärande en massa paket på ryggen. Han vet ej, hur fort han skall komma till bestämmelseorten för att sedan i sitt eget hem få njuta af julen efter väl förrättadt arbete. — Aj! — Der tappade han ett paket! — Se der kom en liten gosse och tog upp det åt honom.

Ur vägen för slädan, som skall fram! Den ystre springaren är ej lätt att tygla; äfven han tyckes hafva en aning om, att något högtidligt är för handen! — Der niger en qvinna med sitt barn på armen och beder om en allmosa. — Tyst! — Nu ropade vakten: I gevär! — Är det kungen, som kommer? — Nej, det var blott vaktombyte.

Men tiden ilar och det börjar blifva kyligare. Skynden, skynden nu hem. Butikerna börja redan stängas, gatorna börja blifva tomma, skynden nu, så att man ej behöfver vänta Eder vid julbordet!

Och det såg ut, som om alla tänkt så; ty snart voro de nyss så befolkade gatorna nästan öde. Här och der syntes visserligen grupper af menniskor; men den stora publiken hade dock dragit sig tillbaka, — der vid en lykta hafva några personer samlat sig kring en liten flicka, som har att sälja några enkla småsaker. Äfven små häften innehållande julqväden bjuder hon ut. Se, der fick hon sälja ett sådant. Det är en gammal man, som köpte det. Han ögnar igenom det vid lyktskenet. Låtom oss öfver hans axel läsa det lilla qvådet. Det heter:

Vid julbordet.

Jul är kommen åter,
Tiden hastigt flyktar,
Nornan står och gråter
För hvar dag, som lyktar;
Men då öster föder
Nya dagens strålar,
Blicken åter glöder,
Glädje dragen målar.

Jul är barnens glädje,
Skapt åt unga sinnen,

Hvar och en här vädje
 Till sin barndoms minnen:
 Juletomten sitter
 Glad med juleljuset,
 Minnens barnens qvitter
 I föräldrahuset.

Minnens granen gröna,
 Hvaromkring vi dansat,
 Majestätet sköna,
 Som vi fordom kransat,
 Hvari ljusen brinna,
 Hänga granna kransar,
 Sorgerna försvinna,
 Då om juln man dansar!

God må julen blifva,
 Önskar jag Er alla
 Och en glädje gifva,
 Som ej se'n må falla!
 Julen sinnet höjer
 Öfver sorg och smärta,
 Sanna glädjen dröjer
 Uti fridfullt hjerta!

“Ja,” suckade den gamle mannen, sedan han läst detta enkla qvåde:

“Sanna glädjen dröjer
 Uti fridfullt hjerta!”

det är sannt! Men när är ett människohjerta fridfullt? — När? — Ack endast en gång: I barndoms-åren! — O, du evigt förflyktade, saliga barndomstid,

hvarför är du så kort, hvi flyr du så hastigt bort för att aldrig mer återkomma; hvi skänker du ej din frid och din oskuld åter i ett förkrossadt och förhärdadt människohjerta. — Endast du, o barndom, vet, hvad sann glädje och ett fridfullt hjerta är.“

Under den gamles betraktelser hade gatorna blifvit tomma, de lysande butikerna stängda och endast den patrullerande polismannens jemna och afmätta steg hördes. Och denna ordningens upprätthållare tycktes nu vara alldeles öfverflödig, då ingen människa syntes till. — Dock! — Hvad var det, som skymtade fram der borta vid hörnet? — Helt säkert någon ensam vandrare, som fördröjt sig ute. — Det ser ut, som om en skugga skulle närma sig tyst och spöklikt. — Nu kan man se, hvad det är! — Det är en qvinna med ett litet barn på armen. Hon närmar sig poliskonstapeln; hvad vill hon väl honom.

“Ack säg mig“, bad hon, “någon koja, hvori jag kan få herberge öfver natten och der mitt lilla barn kan få värma sina frusna lemmar. — Mig sjelf“, tillade hon suckande, “gör det detsamma. Jag har en så dryg börda af sorg att bära på, att knappt en skrymsla i mitt hjerta finnes öfrig för glädjen. Blott då mitt lilla arma, men ömt älskade, faderlösa barn glädes, kunna mina läppar krusas till ett leende; men annars ...“

Här bröts hennes af kölden darrande röst af en flod strida tårar, hvilka värmande föllo på det lilla barnets blåfrusna händer.

“Vanliga tiggargfraser!“ röt konstapeln. “Blygs ni icke att gå och stryka omkring så här på sjelfva julaftonen och göra oss besvär! — Packa er genast af, eller också skall jag nog skaffa er både husrum och föda, fast icke precis så, som ni önskar det. Vi hafva godt om rum här i staden för dem, som tycka mer om att bettla, än att arbeta! — Packa er af genast! Tiggargbyke!“

“Ack jag arma!” suckade den stackars qvinnan och var nära att falla i vanmagt; men väcktes åter, då det lilla barnet ropade: “Lull, lull, mamma, lull, lull!” — Hon upplyfte sitt hufvud och såg genom ett fönster, huru en julgran under en mängd barns högljudda jubel höll på att tändas. Snart var hon tänd och den jublande skaran svängde hastigt kring det gröna, praktfullt sirade majestätet. — Ack hur det lilla barnet på gatan slog med sina små händer och gaf sin glädje tillkänna, då det såg den ståtliga julgranen; — men tårarne strömmade snart bittra utför de kinder, som glädjen nyss purprat, då den lifliga taflan försvann bakom en afundsjuk gardin, som hastigt nedfaldes:

Dagrar och skuggor jemt jaga hvarandra:

Mången har solljus, då andra ha natt;

Sorgen och glädjen jemt bland oss de vandra:

Der är det tårar, bredvid är det skatt.

För att lugna och trösta det lilla barnet gick den husvillan qvinnan in i förstugan af det stora huset, utanför hvilket hon stått och vågade ringa på en klocksträng, mera för att barnet skulle höra klockans ljud än för att slippa in. Knappt hade hon likväl släppt klocksträngen förr än dörren slogs upp och en fantastisk klädd betjent visade sig och förklarade, att det ej var skäl att begära något; ty nu hade herrskapet annat än bettlare att tänka på. — “Hör”, sade han liksom hånande, “hör jublet från salongen och den lätta, lekande musiken! — Men här står jag och pratar med en tiggarkäring och försummar mig derinne! — Drag så långt vägen räcker madam!”

Dörren slogs igen och åter var den arma qvinnan ensam ute på gatan med sitt gråtande barn; — och här lemna vi henne för en stund och förflytta oss in i ett varmt och skönt rum, der pappa och

mamma, samt fyra barn och några bekanta som bäst hålla på att äta julgröten.

”Till julegröten skall det vara rim
Ty alltid är om jul'n det glam och stim,”

rimmade den äldsta af sönerna till gröten.

”Denna gröt
Är god och söt“,

rimmade en annan.

”Denna gröt, denna gröt“,

stammade den yngsta flickan, men förklarade slutligen, att hon ej kunde rimma.

”Ätes af ett litet nöt!”

inföll fadren och smekte ömt sin lilla dotter på kinden.

Under gladt skämt och otaliga mer och mindre misslyckade försök till rim afåts emellertid gröten och man var färdig att stiga från bordet, då en tjensteflicka sade, att det var en liten flicka i förstugan, som frågade, om herrskapet ville köpa några vackra verser.

”Köp några åt mig“, sade husfadern, ”så kan jag nu kanske på sista beslutet få ett bra grötrim“. Han gaf en slant åt tjensteflickan, som gick ut och snart återkom och lemnade honom ett litet häfte. — ”Jaså“, sade han, sedan han ögnat deri, ”detta är endast allvar och icke skämtsamt, som jag trodde, att det skulle vara“. Han läste högt följande:

Helige! Med ödmjukt hjerta
Jag böjer mig inför ditt majestät!
Du sänder glädje, sänder smärta,
Du själens minsta, matta tanke vet.

Fast icke roadt språk jag mägtar föra,
 Du höre dock min stämmas svaga ljud
 Och hjertats tysta suck du värdes höra:
 Jag sjunger: Helig! Helig! Helig! Herren Gud!

“Detta var dock det bästa julrimmet“, sade han derefter, “och äfven ett värdigt sätt att avsluta vår julemåltid. — Men hvad var det!“ sade han hastigt. “Knackade det icke på dörren? — Hvem är det, som kommer så här dags“, fortsatte han, i det han gick för att öppna dörren.

“Gubben jul! Gubben jul!“ jublade alla barnen och rusade upp från bordet och fram till dörren, hvilken uppläts och hvarigenom den fattiga qvinnan, med hvilken vi förut gjort bekantskap, inträdde.

“Vågar jag“, bad hon i en ödmjuk och bönfallande ton, “bedja, att mitt lilla barn här får värma sina små förfrusna lemmar. — Jag har på så många ställen blifvit afvisad, men jag förlorar dock ej hoppet; ty hvad gör ej en mor för sitt barn och nöden har ingen lag. Men dubbelt tunga kännas dock olyckans hårda slag, då man, såsom jag, förut njutit en odelad ehuru kort lycka och sällhet. — Men Guds vågar äro outransakliga och jag får väl en gång ro och lycka åter, om icke förr, så i min graf, hvilken kanske snart öppnas; och Gud gifve, det skedde så, blott jag hade min lilla flicka i förvar: — dock Herren är kanske nådig och tager äfven henne till sig inom kort.“

“Arma qvinna! Stig in till oss. — Ni skall här i julklapp få en torr och hel klädning åt Eder och Edert lilla barn. Tag den på och gå ut i köket och åt Eder mätt och följ sedan med tjenstefolket hit in, då vi tända julgranen.“

”Gud välsigne Eder, gode herre!“

Snart hade den fattiga qvinnan iklädt sig och sitt barn de nya drägterna och inom kort satt hon

bland tjänstefolket och njöt af den för henne så vederqvickande födan. — Men den grofva tennskeden tycktes icke riktigt passa i hennes fint bildade hand och fast hon vänligt och underdånigt talade till de kring sittande och erbjöd sig att passa dem upp, blef hon af alla upppassad.

Nu kom lilla Emil, en af sönerna i familjen, springande och ropade glädtigt, att de, som ville dansa kring julgranen, skulle skynda sig in i salen, der äfven alla snart vore församlade.

Tjenarne, som icke voro vana att dansa och glamma bland herrskapet, samlades i ett hörn i salen, hvarför den lilla rustibussen Emil sökte förmå dem att taga med i ringen och ej stå i stum beundran:

Hopp och hej! Hi och hopp!

Tralalalalala!

Jag till dansen Er bjuder opp,

Uti ring kring granen fatten alla!

Trala! Ack så roligt vi ska ha!

Hej, hopp! Uti ring kring granen ta,

Dansa, sjunga,

Tralalala, gamla unga!

“Men hvarför dansen I ej med?” frågade han missnöjd och drog huspigan i armen framåt granen. “Och du pappa! Hvarför sitter du der afsides och är så tyst? Du brukar annars tycka om att leka med oss!” —

“Ack mitt barn!” svarade fadern mildt och strök håret ur pannan på sin lilla älskling. “Det är sällan eller kanske aldrig, man njuter en glädje, hvaruti en sorg ej insmyger sig. — Jag kom nu att tänka på denna dag för två år sedan; — vårt lilla lag har sedan dess förlorat en medlem.” —

“Bror Harald!” hviskade Emil knappt hörbart och lutade sitt ljuslockiga hufvud mot fadrens bröst.

“Jag har ej kommit ihåg honom förr än nu!” tilllade han snyftande. — “Ack du snälle Harald, som jag tyckte så mycket om, hvarför skulle du lemna oss!”

“Ja”, sade fadern, “det är en varnagel för dig och dina syskon. Han litade för mycket på sig sjelf och sitt präktiga skepp. Men kom ihåg barn, att hur stort ett fartyg än är, så liknar det dock på hafvet ett nötskal, som kan kastas hvar som helst. — Om din broder lydt sina föräldrars råd och farit landvägen med sin unga brud, så hade de nog nu varit här; — men det var Guds vilja, att vi aldrig skulle få se henne, då Han lät fartyget förlisa och gaf de unga makarne och deras lilla barn en gemensam graf i vågorna.” —

“Men”, tillade han efter en paus, “låten icke mig fördystra Eder nu; — dansen I, som ären unga och låten oss gamla i ro få hvälfva våra tankar. — Julen är barnens högtid och de gamla fröjdas åt de ungas glädje.” —

“Men Harald, stackars Harald!” suckade lilla Emil. “Nej! jag vill icke dansa!”

“Se så, se så mitt barn! Hade jag anat, att du skulle så taga vid dig, så hade jag icke påmint dig om din döde broder. — Se, hur mildt ljusen brinna i granen, låten dem ej brinna ned utan dansen nu och tagen hop i ringen. — Din broder Emil, ser dig från en annan, en lyckligare verld; — och han är lycklig; ty vet barn: — Ingen är lycklig före döden.” —

“Hvem är det, som knackar så hårdt på dörren?” utropade modern hastigt; men knappt hade hon sagt detta, förr än dörren slogs upp och en ung man störtade in:

“Min far! Min mor!” utropade han och kastade sig i de båda gamlas armar. — Det var Harald.

Nu hördes ett genomträngande skri i salen och den fattiga qvinnan snarare flög än sprang fram till Harald, kastade sig för hans fötter och höll under

en saligt triumferande blick sitt barn upp emot honom.

“Min hustru! Mitt barn!” utropade denne.

De scener, som härpå följde äro lättare att tänka sig än att beskrifva. Säkert är dock, att glädjen nu stod högt i tak i juleqvällen och den fröjd, de unga makarne erforo, då de nu, sedan de trott hvarandra uppslukade af vågorna, men på ett underbart sätt blifvit räddade, återsågo hvarandra, är omöjlig att tolka. —

“Nå Emil!” sade fadern efter en stund; “Nu vill du väl dansa!”

“Ja då! Hurra!

Hopp och hej! Hi och hopp!

Tralalalalala!

Jag till dansen Er bjuder opp,

Uti ring kring granen fatten alla!

Trala! Ack så roligt vi ska ha!

Hej hopp! Uti ring kring granen ta,

Dansa sjunga

Tralalala! gamla unga! —“

Så ljuder från ungdomens skara

Den glädtiga barnsliga röst. —

Ack, hör den, låt eko den syra,

O, menniska, uti ditt bröst!

Förskingra bekymren för dagen,

Låt sorgen ej blifva förspord,

Med glädjen, må den skrifva lagen

Vid julens sirade bord!

